

Poznań, 13.08.2021r.

Prof. AWF dr hab. inż. Marek Sokołowski

Akademia Wychowania Fizycznego im. E. Piaseckiego w Poznaniu

Recenzja rozprawy doktorskiej magister Małgorzaty Zawartki pt. „Optymalizacja organizacji widowiska piłkarskiego jako bezpiecznego produktu sportowego”

Przygotowanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Adama Maszczyka

Podstawą wydania opinii jest pismo prof. AWF dr. hab. Bogdana Bacika- Prorektora ds. Nauki Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach z dnia 2.07.2021r.

Oświadczenie: Recenzent oświadcza, że nie posiada żadnych interesów w odniesieniu do recenzowanej pracy, a tematyka projektu mieści się w nurcie jego zainteresowań badawczych.

1. Uzasadnienie problemu badawczego.

Jak wynika z dotychczasowych badań i analiz, zabezpieczenie porządku podczas imprez masowych o charakterze sportowym, kulturalnym lub artystycznym jest niezmiernie istotne z punktu widzenia uczestników tych zgromadzeń.

Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego podczas imprez masowych zwiększa ich atrakcyjność, a tym samym implikuje większy udział osób zainteresowanych takimi przedsięwzięciami. W dobie współczesnych zagrożeń meczów piłki nożnej, lokujących się m.in. w nasilającej się roli informacji o przewidywanych zagrożeniach (np. artykuły prasowe, audycje telewizyjne lub radiowe, wypowiedzi kibiców, treści zawarte na stronach internetowych) zauważa się, że istnieje radykalna animozja między kibicami rywalizujących ze sobą drużyn, zwłaszcza piłki nożnej.

Organizatorzy meczów piłki nożnej dla poziomu ekstraklasy zdają sobie sprawę z niebezpieczeństw towarzyszących na takich zgromadzeniach. Państwo reguluje problem bezpieczeństwa imprez masowych poprzez stworzenie ram prawnych, które swoje odzwierciedlenie mają w zasadach „Ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych” z dnia 20 marca 2009 roku. Ten akt prawny jednoznacznie określa i precyzuje normy oraz warunki, jakie musi spełniać organizator chcący przeprowadzić imprezę masową. Ustawa w rozdziale 1 art.3 pkt. 5 zawiera definicję imprezy masowej podwyższonego ryzyka – „jest to impreza masowa, w czasie której, zgodnie z informacją o przewidywanych zagrożeniach lub dotychczasowymi doświadczeniami dotyczącymi zachowania osób uczestniczących, istnieje obawa wystąpienia aktów przemocy lub agresji”. Do takich imprez zalicza się przede wszystkim imprezy sportowe, zwłaszcza mecze piłki nożnej.

Recenzowana praca jest jedną z nielicznych poruszającą wiele aktualnych zagadnień odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa na stadionach piłkarskich. Przeprowadzone badania pozwoliły dokładnie poznać produkt sportowy, jakim jest widowisko sportowe, a także dostrzec problemy w obszarze organizacyjnym, które obniżają poziom świadczonej usługi oraz umożliwiają zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa na arenach sportowych. W związku z tym uzyskanie wiedzy na temat optymalizacji organizacji widowiska piłkarskiego jako bezpiecznego produktu sportowego wydaje się ważnym zagadnieniem naukowym.

Pani mgr Małgorzata Zawartka podjęła zatem temat, którym zajmowało się niewielu autorów. Badania nie zawsze były jednoznaczne i najczęściej dotyczyły wąskiego problemu (były traktowane przyczynowo) podczas gdy wybór tematu wpisuje się w nurt badań zakresu poszukiwania wiarygodnego modelu wartościowego produktu sportowego jakim jest mecz piłki nożnej, który spełni wymagania konsumenta i ekspertów odpowiedzialnych za zapewnianie bezpieczeństwa na stadionach piłkarskich. Pozwolą także dostrzec różnice w postrzeganiu bezpiecznego meczu piłki nożnej w opinii ekspertów i kibiców. Ujęcie tematu pracy przez Doktorantkę ma charakter wielopłaszczyznowy.

Z tych względów temat w pełni zasługuje na potraktowanie jako dysertacja doktorska. Posiada walory poznawcze dla nauk o kulturze fizycznej, a wyniki mogą być wykorzystane przez naukowców, studentów, a także przez organizatorów imprez masowych np. meczów ekstraklasy i Pucharu Polski w piłce nożnej.

2. Struktura pracy

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska liczy 190 stron wraz ze streszczeniem w języku polskim i angielskim, bibliografią oraz spisem tabel i rycin. Całość materiału statystycznego w części głównej pracy jest zaprezentowana w formie 58 tabel i 18 rycin. Struktura pracy oddaje główne elementy procesu wielotwórczego. Autorka przyjęła klasyczny układ rozdziałów dysertacji doktorskiej z wydzielonymi ośmioma głównymi rozdziałami: Widowisko piłkarskie jako wartościowy produkt sportowy, Nowoczesne metody, zadania i narzędzia optymalizacji, Zmienne warunkujące organizację widowiska sportowego jako wartościowego produktu sportowego i procedura ich optymalizacji, Problem badawczy w świetle literatury przedmiotu, Materiał, metody i narzędzia badawcze, Wyniki badań, Dyskusja i wnioski oraz Streszczenie. Układ pracy doktorskiej jest logiczny.

3. Ocena merytoryczna pracy

Tytuł pracy jest sformułowany poprawnie. Trafnie oddaje jej najistotniejsze elementy. Problem naukowy Doktorantka uzasadniła w sposób przekonujący powołując się na dobrze dobrane piśmiennictwo, z czego 17% to publikacje w języku angielskim z ostatnich 20 lat oraz 23% to publikacje w języku angielskim z ostatniego dziesięciolecia.

W części pierwszej pracy przedstawiono teoretyczne podstawy problemu badawczego, szczególnie koncentrując się na kwestiach: bezpieczne widowisko sportowe jako wartościowy produkt sportowy, prawne aspekty bezpieczeństwa meczu piłki nożnej oraz procedury analizy optymalizacyjnej organizacji wartościowego produktu sportowego- meczu piłki nożnej. W konsekwencji dokonania analizy literatury przedmiotu Doktorantka przedstawiła zasadniczy, główny cel podjętych badań, który został sformułowany poprawnie. Sprowadza się on do rozwiązania trzech pytań szczegółowych, którym autorka nadaje postać pytań badawczych. Pytania te są trafnie sprecyzowane, ponadto są pytaniami nowymi. Do rozwiązania pytań badawczych założono trzy hipotezy, które z pytaniami stanowią jedną spójną całość.

Badania zostały przeprowadzone w celowo dobranej próbie badawczej 251 kibiców (takich drużyn jak: Piast Gliwice, Jagielonia Białystok, Cracovia, Wisła Kraków, Pogoń Szczecin, Śląsk Wrocław, Korona Kielce i Arka Gdynia) oraz na grupie ekspertów ds. bezpieczeństwa imprez masowych – 108 osób. Zastosowany materiał badawczy nie budzi wątpliwości. Autorka wykorzystała w dysertacji

doktorskiej metodę sondażu diagnostycznego, narzędziem badawczym był kwestionariuszem ankiety „Czynniki warunkujące bezpieczeństwo widowiska sportowego o podwyższonym poziomie ryzyka na przykładzie piłki nożnej” (Stępiński 2016).

Obliczenia statystyczne wyników badań wykonano za pomocą regresji wzmacnianych drzew losowych oraz analizy wariancji ANOVA. Jednorodność wariancji zmiennych została zbadana z wykorzystaniem testu Levene’a. Rozkład normalności sprawdzono testem Shapiro-Wilka. Zastosowane w pracy procedury badawcze oraz obliczenia statystyczne zostały dobrane właściwie, stosownie do celu głównego oraz pytań i hipotez badawczych. Doktorantka w sposób szczegółowy w logicznej kolejności przedstawia wyniki badań własnych, spośród których należy wymienić:

- Analiza różnic wewnątrzgrupowych w grupie ekspertów i kibiców pomiędzy wskaźnikami opisującymi pytania w aspekcie uzasadnienia wpływu na zwiększenie i zmniejszenie bezpieczeństwa widowiska piłkarskiego,
- Zależności korelacyjne między wskaźnikami zwiększającymi i zmniejszającymi bezpieczeństwo w grupie ekspertów i kibiców w celu wyznaczenia wektorów RO,
- Optymalizacyjne modele regresyjne oparte na wzmacnianych drzewach decyzyjnych wyznaczające predyktory zwiększające i zmniejszające bezpieczeństwo w oparciu o wskaźniki pytań w grupie ekspertów i kibiców (razem);

Przedstawione wyniki badań zostały uzupełnione szczegółowym komentarzem w tekście rozprawy doktorskiej. Analiza wyników poszczególnych parametrów badanych w pracy jest przedstawiona w sposób wysoce kompetentny, wskazuje najważniejsze zmienne i występujące zależności, daje czytelnikowi pełen obraz w badanych zespołach.

W rozdziale „Dyskusja i wnioski”, stanowiącym istotny element rozprawy mgr Małgorzaty Zawartki, Doktorantka przedstawia opracowania osiągnięć innych autorów zajmujących się podobną bądź zbliżoną problematyką badawczą. Dyskusja opiera się na poprawnie przeprowadzonej interpretacji wyników badań własnych. Autorka zadbała o udzielenie odpowiedzi na postawione pytania i weryfikację hipotez badawczych.

4. Podsumowanie recenzji

Z recenzenckiego obowiązku jestem zobligowany do wskazania pewnych nieprawidłowości w pracy. Poniżej podaję moje zastrzeżenia odnoszące się do formalnej strony pracy:

- str. 47, w rozdziale 4. „Problem badawczy w świetle literatury przedmiotu” wskazane byłoby przed podrozdziałem „Cel badań” wyróżnić podrozdział 4.1 „Uzasadnienie podjęcia badań”,
- str. 52, w rozdziale 5. „Materiał, metody i narzędzia badawcze” wskazane jest po podrozdziale 5.1 „Materiał badawczy” wyróżnić podrozdział 5.2 „Metody badań”,
- należałoby dołączyć w aneksie pracy wzór wykorzystanego kwestionariusza ankiety (wg Stępińskiego, 2016),
- nie wszystkie pozycje piśmiennictwa zawarte w tekście pracy znajdują się w bibliografii- str. 47 (Steen 2015),
- str. 37, jest „... spośród wszystkich narzędzi modelowania optymalizacyjnego, zbudowano właśnie oraz wykorzystano modele wzmacnianych drzew...” powinno być „... spośród wszystkich narzędzi modelowania optymalizacyjnego, zbudowano własne oraz wykorzystano modele wzmacnianych drzew...”

- str.153 jest „... iż sprawą wyjątkowo istotną była sama grupa badawcza...” powinno być „... iż sprawą wyjątkowo istotną była sama grupa badana...”.

Wskazane niedociągnięcia należałoby poprawić przy przygotowaniu pracy do ewentualnej publikacji w całości, czy też we fragmentach. Powyższe uchybienia nie obniżają jednak wartości merytorycznej pracy.

Zachęcam Doktorantkę do dalszych badań w tym zakresie, które będzie można wykorzystać w praktyce organizując imprezy masowe o charakterze sportowym.

Pomimo wyróżnionych powyżej uwag recenzenta jestem przekonany, że tematyka pracy oraz sposób realizacji podjętego problemu badawczego pozytywnie wyróżnia mgr Małgorzatę Zawartkę na tle badań w obszarze nauk o kulturze fizycznej. Stwierdzam, że zaproponowane badania wniosą interesujące w aspekcie naukowym treści do wiedzy z zakresu nauk o kulturze fizycznej.

5. Konkluzja końcowa

Na podstawie powyższych rozważań odnoszących się do recenzowanej dysertacji doktorskiej Pani mgr Małgorzaty Zawartki pt. „ Optymalizacja organizacji widowiska piłkarskiego jako bezpiecznego produktu sportowego” stwierdzam, że Doktorantka wykazała się umiejętnością wyboru ważnego i aktualnego problemu badawczego rozwiązując poprawnie sformułowane założenia poznawcze. Uwzględniając powyższe dokonania Doktorantki, stawiam wniosek do Wysokiej Rady Naukowej Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach o dopuszczenie Pani mgr Małgorzaty Zawartki do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

prof. AWF dr hab. inż. Marek Sokołowski